

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Кафедра української мови і літератури
Регіональна філологічно-краєзнавча лабораторія
Лінгводидактичний центр
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
Державна служба якості освіти у Сумській області
Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Сумської міської ради
Сумське територіальне відділення МАН України

До 100 - річчя СумДПУ імені А. С. Макаренка

ДІАЛЕКТИ СУМЩИНИ В ДІАХРОНІЇ ТА СИНХРОНІЇ

ПРОГРАМА

Науково-методичного семінару

25 листопада 2024 року

Суми 2024

Шановні колеги!

Організаційний комітет науково-методичного семінару «Діалекти Сумщини в діахронії та синхронії» вітає Вас і запрошує до співпраці й обговорення актуальних питань сучасної освіти й науки!

Мета конференції – обговорення актуальних питань вивчення діалектів Сумщини в просторовому-часовому вимірі; привернення уваги здобувачів освіти, учителів, викладачів, науковців до потреби фіксації народної мови, збереження інформації про різноманітні вияви народної мовотворчості; популяризація результатів наукових, науково-методичних досліджень у галузі діалектології.

Напрями роботи науково-методичного семінару

- Досвід вивчення говірок Сумщини за питальниками
- Дослідження діалектизмів в народнопісенній та художній творчості
- Практичні аспекти польових досліджень діалектів Сумщини в умовах війни
- Методичні аспекти вивчення діалектизмів на уроках української мови
- Діалектизми й регіональний публіцистичний дискурс
- Підбиття підсумків діалектологічної практики студентів 3 курсу факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

25 листопада 2024 року

Регіональна філологічно-краєзнавча лабораторія
Лінгводидактичний ресурсний центр
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 258).
ukrmov@sspu.edu.ua

Організаційний комітет

Голова – Лариса КЛОЧКО, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету іноземної та слов'янської філології;

Заступник голови – Вікторія ГЕРМАН, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури;

Заступник голови – Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури.

Роман МІНЯЙЛО, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Надія КИРИЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури, заступник декана факультету іноземної та слов'янської філології;

Ольга РУДЬ, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури;

Наталія ГРОМОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури;

Світлана ІВАЩЕНКО, директор комунального закладу "Центр професійного розвитку педагогічних працівників" Степанівської селищної ради Сумського району;

Юлія ЗАХАРЧЕНКО, заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27;

Марія ПРОКОПЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

РЕГЛАМЕНТ

Робота відбуватиметься в дистанційному форматі з використанням платформи Zoom:

<https://us05web.zoom.us/j/7619537992?pwd=bEVhUVBCCcWZNZXd3R2hCL28reUIXdz09>

Ідентифікатор конференції: 761 953 7992

Код доступу: 2Kbnk

13.00–15.00 – час роботи семінару

(у дистанційному форматі з використанням платформи Zoom):

Доповіді під час роботи семінару – до 5 хвилин

Участь у дискусії – до 2 хвилин

ДОПОВІДІ

Досвід вивчення говірок Сумщини за питальниками

Територія Сумщини як суцвіття різновекторних історико-культурних стратів та мовних потоків

Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Із досвіду дослідження лексики і фразеології говірок північно-східної Харківщини (Дворічанської громади Куп'янського району)

Роман МІНЯЙЛО, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Семантичні діалектизми говірки с. Бобрик Білопільського району

Ольга РУДЬ, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Лексика на позначення продуктів харчування, страв та напоїв деяких говірок Сумської області

Світлана ОСЕТРОВА, заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель української мови і літератури, Степанівського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області, учитель-методист

Народні назви ремесел Сумщини: діалектологічний аспект

Олена НАЗАРОВА, консультант КЗ "Центр професійного розвитку педагогічних працівників" Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Лексичні риси говірки с. Дубовичі Шосткинського району Сумської області за тематичним напрямом «Домівка, худоба, хатні речі»

Єлизавета ДРАНОВСЬКА, студентка 252 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Воздвиженське Шосткинського району Сумської області за тематичним напрямом «Двір, роботи на подвір'ї»

Альона РОМАНЧЕНКО, студентка 252 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Фонетичні риси говірки с. Басівка, Сумського району, Сумської області за тематичним напрямом «Їжа та питво. Готування їжі. Посуд. Поле і город»

Богдан РУДИКА, студент 252 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Кровне Сумського району, Сумської області за «Питальником для збирання говіркового матеріалу Сумщини і прилеглих до неї областей».

Єлизавета ГРИЦАЙ, студентка 262 гр., факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А.С. Макаренка

Специфічні риси говірки с. Воргол Конотопського району Сумської області

Катерина КНЯГНИЦЬКА, студентка 262 групи, факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Високе Охтирського району Сумської області за питальником Н.П.Дейниченко «Тваринництво»

Дар'я КОЦАРЕВСЬКА, студентка 262 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Граматичні риси говірки с. Лугівка Охтирського району Сумської області

Назар БЕРЕЖНИЙ, студент 262 групи, факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Змітнів Чернігівської області за питальником Н. П. Дейниченко

Світлана МАЦЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Морфологічні особливості говірки с. Шевченкове Шосткинського району Сумської області за питальником «Явища природи» Н. П. Дейниченко

Марія ПРОКОПЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексика, пов'язана з народними обрядами, у говірці с. Коровинці Роменського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненко.

Євгенія КОТЕЛЬНИЦЬКА, студентка 241 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексичні риси говірки с. Велика Чернеччина Сумського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Валерія ШЕВЧЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексичні риси говірки с. Томашівка Роменського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненка.

Катерина БАРИШ, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексичні риси говірки с. Сміле Роменського району Сумської області за питальником Н. П. Дейниченко

Софія ОСТАПЕНКО, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексичні риси говірки с. Голубцеве Роменського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненка

Каріна ЛОПАТЧЕНКО, студентка 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Червона Слобода Конотопського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненка.

Поліна КАРЧОВА, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Лікарське Сумського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненко

Карина ЄФРЕМОВА, студентка 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Морфологічні особливості говірки с. Попівка Шосткинського району Сумської області за питальником «Явища природи» Н. П. Дейниченко

Анастасія ВОЛИК, студентка 242 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Лексичні риси говірки с. Заверещиця Львівського району Львівської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В. І. Супруненко

Катерина ТАБАК, студентка 242 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірок с. Терешківка Сумського району Сумської області за питальником «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї» В.І.Супруненко

Дар'я СНАГОЩЕНКО, студентка 241 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А.С.Макаренка

Фонетико-морфологічні риси говірок Роменщини

Пархомчук Олеся, слухачка Сумського територіального відділення МАН

Практичні аспекти польових досліджень діалектів Сумщини в умовах війни

Фонетико-морфологічні риси горюньської говірки

Вікторія GERMAN, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Лексико-семантичний аналіз говірки с. Марківка Сумського району Сумської області

Надія КИРИЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Значення діалектів як важливого елемента культурної спадщини Слобожанщини в реаліях сьогодення

Лариса АТМАНОВА, учитель української мови і літератури Низівського ліцею Садівської сільської ради Сумського району Сумської області

Діалектологічний аналіз говірки с. Кам'яне Сумського району Сумської області

Аліна ПРИХОДЬКО, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Кузьки Конотопського району Сумської області за питальником В. І. Супруненко «Народознавчий запитальник. Культура, побут, звичаї»

Єлизавета МАРЧЕНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Грузьке Конотопського району Сумської області за пitaliaльником В. І. Супруненка «Народознавчий запitaliaльник. Культура, побут, звичаї» та Н.П. Дейниченко Тваринництво

Катерина САВЧЕНКО, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Лексичні риси говірки с. Криничне Охтирського району Сумської області за пitaliaльником Н.П. Дейниченко «Тваринництво»

Яна КРУПЕНЯ, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Олексине Охтирського району Сумської області за пitaliaльником В. І. Супруненка «Народознавчий запitaliaльник. Культура, побут, звичаї»

Ніколь АВРАМЕНКО, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Будилка Сумського району Сумської області за пitaliaльником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Євген КУЧЕР, студент 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Особливості діалектного мовлення м. Білопiлля Сумського району Сумської області

Аліна БОКАТОВА, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки с. Кам'яне Сумського району Сумської області за пitaliaльником Н. П. Дейниченко «Тваринництво»

Аліса ВЕДМІДЬ, студентка 232 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Специфічні риси говірки с. Станове Тростянецького району Сумської області

Дар'я ПАВЛЕНКО, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки м. Білопiлля Сумського району Сумської області за пitaliaльником В. І. Супруненка «Народознавчий запitaliaльник. Культура, побут, звичаї»

Аліна БОКАТОВА, студентка 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектологічний аналіз говірки сц. Кирикiвка Охтирського району Сумської області за пitaliaльником В. І. Супруненка «Народознавчий запitaliaльник. Культура, побут, звичаї»

Максим ДОЛЯ, студент 231 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Дослідження діалектизмів в народнопісенній та художній творчості

Валентина ВЛАДИМИРОВА, кандидат філологічних наук, доцент, керівник гуртка «Літературознавство» Сумського територіального відділення МАН України

Риси східнополіського говору в мові творів Пантелеймона Куліша

Олена КУМЕДА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Народні пісні Сумщини як джерело вивчення та збереження діалектів

Олена МОТУЗНА, учитель української мови і літератури Миропільського ліцею Миропільської сільської ради Сумського району Сумської області

Діалектизми в українських піснях

Алла КОЩЕЙ, учитель української мови і літератури Степанівського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району

Мовно-стильові особливості родинно-побутової творчості Білопільщини

Віталіна ГУДЕНЕЦЬ, учениця 10 класу Сумського ЗЗСО 17, слухач Сумського територіального відділення МАН

Діалектизми у мові творів Марії Матіос

Світлана ТОПЧІЙ, учитель української мови і літератури ліцею Боромлянської сільської ради Охтирського району Сумської області

Риси гуцульського говору в мові роману Р. Іваничука «Вогненні стовпи»

Людмила ШКУРДОДА, викладач української мови ПУ будівництва та дизайну

Діалектизми в сучасній мілітарній прозі

Вікторія ГРЕЧАНА, вчитель української мови і літератури Сумського ЗЗСО 23

Риси бойківського діалекту у ранній творчості Івана Франка

Софія ПРОВОЗЬОН, студентка 262 групи факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектна стилізація у мові сучасної української прози (на матеріалі творів О. Кузів)

Бокатова А., 231 гр. Стлістичні функції діалектизмів у сучасній українській літературі (на матеріалі роману «Залізна вода» М. Лаюка).

Поняття "благополуччя особистості": теоретичний аспект.

Інеса БЮРГЕРСДАЙК, магістр середньої освіти

Мовні особливості поезії Вікторії Омеліної

Назар ОБОД, учень 11 класу КЗ ліцей 33 СМР, слухач Сумського територіального відділення МАН

Методичні аспекти вивчення діалектизмів на уроках української мови

Специфіка вивчення діалектної лексики на уроках української мови

Наталія ГРОМОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Система роботи з діалектною лексикою на уроках української мови й літератури: сучасні виміри

Олена КОЩІЙ – консультант КЗ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Дослідження мовної палітри повісті Івана Франка «Захар Беркут»: методичні аспекти роботи з діалектною лексикою на уроках української літератури

Світлана ШВЕД, учитель української мови і літератури ліцею Великобобриського ліцею Верхньосироватської сільської ради Сумської області

Система роботи з діалектною лексикою з учнями 10 класу на основі повісті «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського

Євгенія КАЛАНТАЙ, учитель української мови і літератури Лікарської гімназії Миколаївської сільської ради Сумського району Сумської області

Сучасний український правопис: взаємодія літературної та діалектної форм української мови

Ольга СИДОРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету

Вивчення діалектизмів на уроках української мови в середній школі

Лілія КОЛОМІЄЦЬ, студентка УМ-4 гр. факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А. С. Макаренка

Діалектизми й регіональний публіцистичний дискурс

Діалекти і літературна норма в сучасних регіональних медіа

Дарина РУБАН, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Діалектизми як пейоративи в засобах масової інформації

Юлія ЛАГУТА, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Діалектна стилізація в мові сучасної прози

Юлія КОЛОДИЧ, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Діалектна лексика в художньому тексті: особливості роботи редактора

Лутченко АНАСТАСІЯ, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Анастасія КИЗИМ, студентка спеціальності «Журналістика» СумДУ

Діалектна лексика в публіцистичному тексті: особливості роботи редактора